

Leo Nijkamp

De winkelstraat Van Loenshof tegenover het stadhuis ligt op historische grond. Hier heeft de Nye Borgh van Enschede gestaan, van omstreeks 1597 tot 1709 in bezit van de adellijke familie Van Loen. De plek is niet precies bekend. Bij de stadsbrand van 1750 ging het in verval geraakte huis verloren. De overgebleven grond bleef Van Loens Hof heten. Deze naam is bij alle veranderingen in dit stadsdeel blijven voortleven.

De oude borgh, zuidelijk van de grote Kerk gelegen tussen de Langestraat en Haverstraat, was in 1517 ook bij een grote brand verloren gegaan. Het was het versterkte en door een gracht omgeven woonoord van de Heren van Enschede, waarvan geen afbeeldingen bewaard zijn gebleven. De wel eens gepubliceerde tekening van een waterburcht met zware hoektorens berust op fantasie. Daarvoor was in het aangegeven deel van het grachtenstadje van vroeger onvoldoende ruimte.

Herbouw van de verloren gegane versterking is niet overwogen omdat de burcht zijn betekenis als militair steunpunt had verloren en de macht van de adel voorbij was. De laatste bewoner, Roelof van Scheven, liet een riant huis optrekken op een plek waar meer ruimte was dan in de oude binnenstad. Hij noemde dat de Nye

*Straatnaam
als spiegel
van historie*

echte burcht was en uitdiende. Blijkens een de betrouwbare stads omstreeks 1560 van de Jacobus van Deventer, hoektorens wel een kasteelachtig uiterlijk. Of het ook door een gracht was omgeven is niet bekend.

Borgh, hoewel het geen sluitend als woonhuis piepkleine afbeelding op plattegrond van Enschede vermaarde cartograaf had dit huis met zijn

Het aanzien van de adel was tanend. Van Scheven probeerde de stedelijke voorrechten, verbonden aan de oude borgh op de nieuwe over te brengen. Zo onttrok hij zich aan het vervullen van burgerdiensten, zoals het ijsvrij houden van de grachten en inkwartiering van soldaten. Dit leidde zelfs tot gerechtelijke stappen. Door zijn huwelijk met de erfdochter Margrethe van Scheven kwam Caspar van Loen in het bezit van de Nye Borgh. Ook hij probeerde zich aan zijn burgerplichten te onttrekken. De Van Loens stamden uit de omgeving van de Duitse stad Paderborn. Het was slechts één van hun vele bezittingen.. In Enschede en de Lonneker Marke was de invloed van de familie niet groot. Door de veranderde positie van de adel en vooral de oorlogsellende aan het eind van de zestiende eeuw waren de opbrengsten van haar bezittingen teruggegaan. De roomse adel was na de reformatie van het vervullen van openbare ambten uitgesloten. Niet alleen door deze omstandigheden, maar ook door hun levenswijze geraakten de van Loens in schulden en verdwenen uit de streek. In België wonen nog nazaten van de familie, de graven Van Loen d' Enschede.

